

Fra konvensjonell vin til naturvin

Innføring i økologisk, biodynamisk og naturvin

Fagmål: Øko-, bio- og naturvin

Fag

Øko-, bio-,
oransje-, og
naturvin

Målpunkt

- Forstå forskjellene i produksjonsmetode mellom økologisk, biodynamisk og naturvinsproduksjon.
- Forstå forskjellen på lovbestemte begrensninger i produksjon versus normer.
- Forstå hvordan begrensninger i tilsetning av svovel og andre tilsetningsstoffer påvirker en vins uttrykk.

Agenda

- ◆ Vinproduksjon
  - ◆ Konvensjonell
  - ◆ Vin av økologiske druer
  - ◆ Økologisk vin
  - ◆ Biodynamisk vin
  - ◆ Naturvin
- ◆ Svovel i vin
- ◆ Andre lovlige tilsetninger
- ◆ Ulike sertifiseringer
- ◆ USA versus EU

Konvensjonell vinproduksjon

- ▶ Konvensjonell produksjonsmetode ble utviklet i løpet av 1900-tallet, med oppfinnelsen av kunstgjødsel, bruk av kjemikalier og teknologi. Kan derfor beskrives som relativt ny med tanke på at vin har blitt produsert i 8000 år.
- ▶ Plantevernmidler ble utbredt etter 2. verdenskrig.
- ▶ Kommersiell gjær ble introdusert på 60-tallet.
- ▶ Kunstgjødsel ble industrielt fremstilt fra begynnelsen av 1900-tallet, men hadde en eksplosiv vekst i bruk etter 2. verdenskrig. En essensiell egenskap er at den inneholder næringsstoffene plantene behøver i uorganisk form. Næringen er direkte tilgjengelig for planten og derfor hurtigvirkende. Bruken av kunstgjødsel har enorm vekst etter andre verdenskrig.
- ▶ Konvensjonell produksjonsmetode gir stabile produkter som er økonomisk sikrere.
- ▶ Muliggjør industriell produksjon -> volum!
- ▶ Benytter også svovel, gjær, sukker, syre, tannin, enzymer, aroma.
- ▶ Problemstillinger ved bruk av kunstgjødsel og andre kjemikalier.

Økologisk vin

- Ikke kunstgjødsel eller kjemisk sprøyting.
- Tiltak i vinmarken skal forhindre problemer, i stedet for å rette de opp i etterkant:
  - Eks.: god «canopy management» for å lufte/tørke i stedet for å benytte kjemiske midler.
- Svovel og Bordeaux-miks tillatt i vinmarken, men i mindre doser og viktig med god dokumentasjon på hva som benyttes.
- 2012: Definert i EUs regelverk.
- Færre tilsetninger i vinifikasjonen.
- Sertifiseres av EU – bærer "EU-bladet".
- Andre sertifiseringer.
- Det tar tre år å konvertere fra konvensjonell dyrking til økologisk.

Økologisk vin forts.

- Økt interesse og større etterspørsel for økologiske produkter.
- EU har utarbeidet et nytt regelverk, gjeldende fra 1. januar 2022. Hovedfokus på å:
  - gi mer rettferdige betingelser for store og små aktører
  - forenkle regelverket – lettere å forstå
  - etablere bedre og sikrere kontroller for å hindre juks og opprettholde tillit hos forbruker
- EU har som mål at 25% av landbruket i unionen skal være økologisk innen 2030.

EU-lovgivning for økologisk vin

Formål/visjon

- ▶ Klima- og miljøbeskyttelse.
- ▶ Bevaring av fruktbar jord og bevaring av biodiversitet.
- ▶ Ingen bruk av kjemiske eller syntetiske produkter.
- ▶ Ingen bruk av GMO. – Genetisk modifiserte organismer.

I relasjon til vindruedyrkning

- ▶ 3 år fra omlegging til sertifisering.
- ▶ Ingen bruk av herbicider, pesticider eller kunstgjødsel.
- ▶ Tillatte sprøytemidler inkluderer svovel og kobber. – Max. 6 kg. kobber pr HA årlig.

I relasjon til vinproduksjon

- ▶ Harde preparater som sorbinsyre og kitosan er forbudt.
- ▶ Tilsetning av syre, sukker, tannin, konsentrering av most og eggehviter er tillatt.

Biodynamisk vin

- ▶ Etablert i 1924 av Rudolf Steiner.
  - ▶ Ble spurt av bønder som var bekymret for fremveksten av industrielt landbruk om han kunne lage et alternativ.
  - ▶ Biodynamikken er utviklet fra en forelesningsrekke på 8 forelesninger som sammen fikk tittelen «Spirituelle fundamentet for fornyelsen av landbruket».
  - ▶ Steiner beskrev jordsmonnet som plantens fordøyelsesorgan, og indikerte med det at jordbruket burde fokusere på å gi næring til jordsmonnet og ikke planten selv.
- ▶ Demeter sprang ut fra dette arbeidet. Ble startet i 1928 og utarbeider standarder og sertifiserer.
- ▶ Vingården må være 100% økologisk.
- ▶ Biomangfold, jordens organismer viktig.
- ▶ Strengere regler for vinifikasjonen.
- ▶ Tar ett år for omlegging hvis vingården allerede er økologisk og tre år hvis den ikke er det.

Biodynamisk vin forts.

- Vinprodusentene ser på vingården som et felles økosystem – som én helhetlig levende organisme.
- Ikke kunstgjødsel eller kjemisk sprøyting, og opptatte av å ha dyrehold på vingården slik at feks:
  - kuene kan tilføre gjødsel
  - hestene kan pløye
  - sauene kan spise bort ugress
- Oppgaver som planting, beskjæring, pløying, innhøsting, omstikking osv. skal gjøres i henhold til tidspunkt hvor jorden, månen, planetene og atmosfæren tilfører gunstige forhold.
- Bladdag, rottdag, blomsterdag, fruktdag
- Homeopatpreparater: kugjødsel, silisium, kjente helseplanter.

"Our task is to encourage and guide the plant: only by protecting the soil's fertility will we obtain a well-balanced vine that is resistant and able to respond better to the extreme climatic conditions of these recent years.

As we taste the biodynamic wines, we are able to perceive their essence and energy. These wines will never leave us."

Biodynamisk vinmaker: Elisabetta Foradori

Naturvin

- Naturvin bevegelsen har sitt opphav i Beaujolais på 1960-tallet: ønsket å lage rene viner uten svovel slik besteforeldrene lagde vin.
- Ingen kontrollerende myndighet, og trenger ingen sertifisering for å skrive naturvin på etiketten.
- Vinmakerens mål er å lage vin uten å tilsette eller ta bort noe.
- Påvirke så lite som mulig – la den naturlige prosessen gå sin gang: back to basic.

Naturvin forts.

- ▶ Ingen kjemisk sprøyting i vinmarkene.
- ▶ Håndplukking av druene.
- ▶ Spontangjæring/villgjær – ingen tilsetninger.
- ▶ Inneholder kun druer – noen benytter litt svovel (<30mg/l).
- ▶ Eneste bearbeidelse: evt. grov filtrering.
- ▶ Stilmessig strekker naturviner seg fra kommersielle til viner med åpenbare vinfeil som oksidasjon, brettanomyces og volatilitet.
- ▶ Levende viner, ofte kortere livsløp.
- ▶ Ofte større flaskevariasjon (naturlig).
- ▶ Vanskelig med industriell produksjon.
- ▶ Mange naturvinsentusiaster har større toleranse for vinfeil enn i vinmiljøet ellers.
- ▶ Mousiness

Svovel i vin

- Svovel = sulfitt = svoveldioksid (SO₂)
- Antioksidant og bakteriedrepende
- Romerne begynte å tilsette svovel i vin
- Brukes i vinmarken, på nyhøstete druer, under produksjonen og ved tapping
- Litt dannes naturlig under gjæringen (5-15mg/l)

Svovel i vin forts.

- En del av sulfitten binder seg til vinen = bundet.
- Fri sulfitt har den antioksiderende effekten.
- Total sulfitt = bundet og fri tilsammen (måles i mg/l).
- Positiv effekt på vinen: mindre ulukt, renere aroma, lengre holdbarhet.
- Negativ effekt på vinen: mer nøytral aroma.
- Oversvovling: kaustisk (brennende/bitende) nesefølelse, sviende munn, vondt i hodet.

Ulike grenser for svovel (SO₂)

Vintype	Konvensjonell	Økologisk	Biodynamisk	Natur
Rødvin	150 mg/l	100 mg/l	110 mg/l	ingen grense
Hvitvin (tørr)	200 mg/l	150 mg/l	140 mg/l	ingen grense
Hvitvin (halvtørr)	250 mg/l	220 mg/l	180 mg/l	ingen grense
Søte viner	400 mg/l	370 mg/l	360 mg/l	ingen grense
Musserende	235 mg/l	205 mg/l	140 mg/l	ingen grense

- Vinmessen «Raw wine» for naturvin arrangeres årlig i London, New York og Berlin. Maks grense på svovel for alle naturviner som kan presenteres der er satt til 70 mg/l.

Andre lovlige tilsetninger i vin

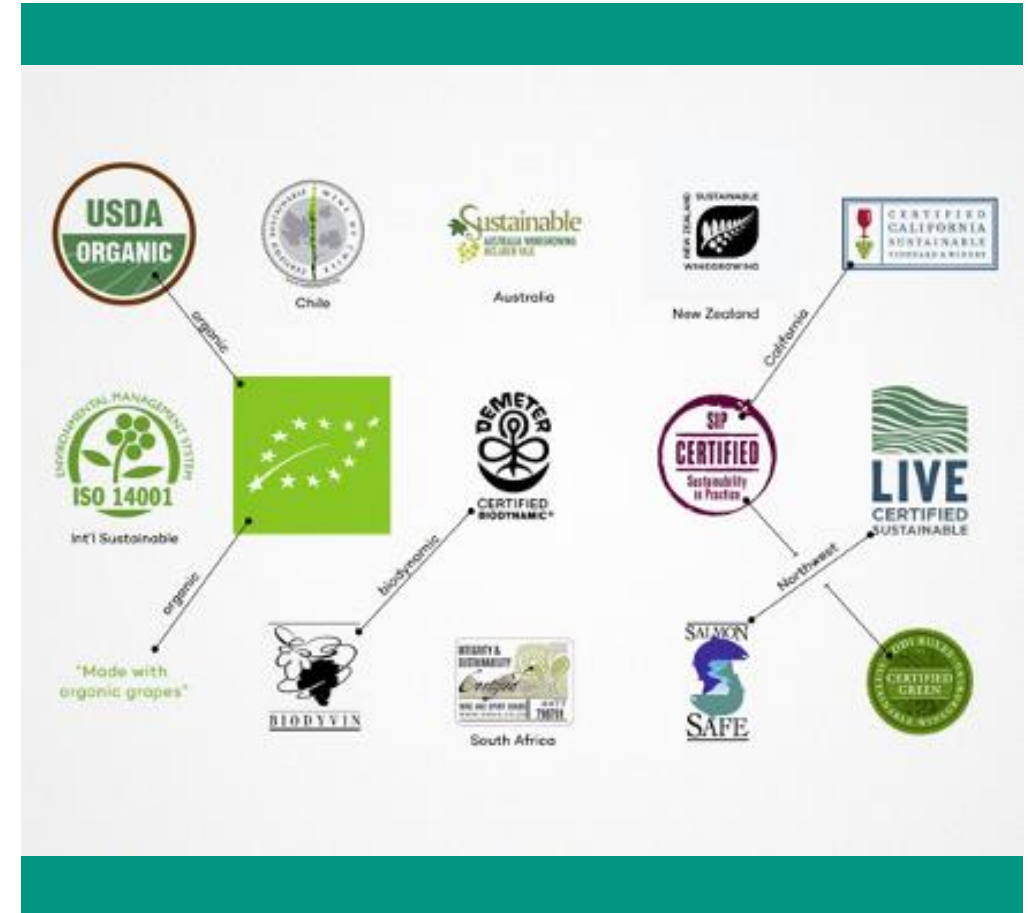
- Nesten 60 ulike tilsetninger er tillatt i konvensjonell vin i EU – mest vanlig er svovel, gjær, tanniner, sukker, klaringsmidler, syrejusterende middel, stabilisatorer.
- Økologisk og biodynamisk sertifisering begrenser ytterligere tilgangen til å tilsette stoffer i vinen.
- Vin har tidligere vært unntatt fra merkekrav, men viner produsert etter 8. desember 2023 må oppgi varedeklarasjon og deklarasjon for næringsinnhold i likhet med andre mat- og drikkevarer.

Ulike sertifiseringer

- Det finnes et «virvar» av ulike sertifiseringer rundt omkring i verden.
- I denne sammenhengen kommer også «bærekraftig» inn som en benevnning hvor energibruk, vannforbruk osv. vurderes.
- Ulike praksiser fra land til land.
- I EU er de private sertifiseringene for økologisk vin oftest strengere enn den offisielle EU-sertifiseringen.
- En del produsenter følger økologiske og/eller biodynamiske uten å være sertifiserte. Dette kan være ut fra overbevisning eller økonomiske hensyn.

Kilde: Wine Folly

USA versus EU

- Økologisk vin i USA tillater ikke tilsatt svovel
- Økologisk vin fra EU omtales derfor som «vin laget av økologiske druer»
- USDA er den kontrollerende myndighet i USA

Kilde: Wine Folly

Norsk
Sommelier-
Utdannelse